

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Бердянський державний педагогічний університет

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«СЕРЕДНЯ ОСВІТА (ІСТОРІЯ ТА ГРОМАДЯНСЬКА ОСВІТА)»
першого рівня вищої освіти
за спеціальністю А4.03 Історія та громадянська освіта
галузі знань А1 Освіта
кваліфікація: бакалавр середньої освіти

ЗАТВЕРДЖЕНО
вченою радою БДПУ
від «26» червня 2025 р.
протокол №13/3.2

Освітня програма вводиться в дію з
01.09.2025 р.
ректор Ігор БОГДАНОВ
(наказ №26 від «11» липня 2025 р.)

Запоріжжя, 2025

ЛИСТ ПОГОДЖЕННЯ
освітньо-професійної програми

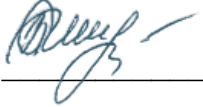
СХВАЛЕНО

Методичною радою БДПУ
від «24» червня 2025 р.
(протокол №6)
Голова

 _____ Ольга ГУРЕНКО

ПОГОДЖЕНО

начальник навчального
відділу БДПУ

 _____ Ольга ШУБІНА

Рекомендовано

Вченою радою соціально-гуманітарного факультету
від «28» квітня 2024 р.
(протокол №9)
декан соціально-гуманітарного факультету

_____ Марина БОГДАНОВА

Ініційовано

Кафедрою історії та філософії
«26» квітня 2025 р.
протокол №9
завідувач кафедри

 _____ Ігор ЛИМАН

 _____
Гарант: Людмила ЗОЛОТАР

ПЕРЕДМОВА

Розроблено робочою групою у складі:

1. ЗОЛОТАР Людмила – кандидат історичних наук, старший викладач кафедри історії та філософії Бердянського державного педагогічного університету – гарант освітньої програми
2. МАКАРЕНКО Тамара – кандидат історичних наук, доцент кафедри права Бердянського державного педагогічного університету
3. МИРОШНИЧЕНКО Володимир – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри правознавства Бердянського державного педагогічного університету
5. ГАМАН Юлія – випускниця ОПП, вчитель історії української загальноосвітньої школи I-III ступенів №13 Селидівської міської ради Донецької області Донецька область, м. Селидове».
6. ЯКОВЕЦЬ Ольга – випускниця ОПП, вчитель історії Новоселівський ліцей Української сільської ради Синельниківського р-ну Дніпропетровської області, с-ще Українське.

Рецензенти:

БІЛІВНЕНКО Сергій – кандидат історичних наук, доцент кафедри джерелознавства, історіографії та спеціальних історичних дисциплін Запорізького національного університету, співробітник Інституту української археографії та джерелознавства ім. М.С. Грушевського НАН України (Запорізьке відділення);

КРАВЧУК Павло – спеціаліст з історико-культурної спадщини Департаменту культури і туризму Запорізької міської ради;

ТОПОРОВА Наталя – учитель вищої категорії, учитель-методист Бердянської загальноосвітньої школи I-III ступенів № 3 Бердянської міської ради Запорізької області

Із змінами, затвердженими Вченою радою БДПУ:

- від 26.03.2018 р., протокол №9;
- від 24.04.2019 р., протокол №9;
- від 25.06.2020 р., протокол №9;
- від 29.04.2021 р., протокол №9/3.

**1. Профіль освітньої програми
зі спеціальності А4.03 Історія та громадянська освіта/**

Profile of the Educational Program in Specialty A4.03 History and Civic Education

1. Загальна інформація/ General Information	
<i>Назва освітньої програми/</i>	Середня освіта (історія та громадянська освіта) /
<i>Name of the Educational Program</i>	Secondary Education (History and Civic Education)
<i>Рівень вищої освіти/</i>	Перший / First
<i>Level of Higher Education</i>	
<i>Галузь знань/</i>	А Освіта / Education
<i>Field of Knowledge</i>	
<i>Спеціальність/</i>	А1 Освітні науки / Educational sciences
<i>Specialty</i>	
<i>Предметна спеціальність/ спеціалізація/</i>	А4.03 Історія та громадянська освіта /
<i>Subject Specialty/ Specialization</i>	А4.03 History and Civic Education
<i>Опис предметної області/ Description of the Subject Area</i>	
<i>Інформація про об'єкти вивчення та/або діяльності/</i>	Об'єктами вивчення та діяльності є історичні та громадянськознавчі дисципліни, спрямовані на підготовку вчителів історії та громадянської освіти для закладів загальної середньої освіти. Вивчення охоплює методологію історичної науки, педагогічні технології та формування національної й громадянської свідомості в умовах тимчасової окупації /
<i>Information on Objects of Study and/or Activity</i>	The objects of study and activity are historical and civic disciplines aimed at training teachers of history and civic education for general secondary education institutions. The study covers the methodology of historical science, pedagogical technologies, and the development of national and civic consciousness in the context of temporary occupation.
<i>Теоретичний зміст/</i>	Теоретичний зміст охоплює фундаментальні засади історичної науки, зокрема історіографію, джерелознавство та методологію історичних досліджень. Включає теорію та методику навчання історії й громадянської освіти, принципи педагогічної діяльності відповідно до концепції Нової української школи. Окрема увага приділяється громадянськознавству, формуванню національної та громадянської свідомості, а також вивченню історичних і соціальних особливостей Південної України в умовах тимчасової
<i>Theoretical Content</i>	

	окупації. Студенти опановують сучасні освітні технології та підходи до організації навчального процесу / The theoretical content covers the fundamental principles of historical science, including historiography, source studies, and methodology of historical research. It includes the theory and methodology of teaching history and civic education, as well as pedagogical principles aligned with the New Ukrainian School concept. Special attention is given to civic education, the development of national and civic consciousness, and the study of historical and social specifics of Southern Ukraine in the context of temporary occupation. Students master modern educational technologies and approaches to organizing the learning process.
<i>Методи, методики та технології, необхідні для практичного використання/</i> <i>Methods, Methodologies, and Technologies Required for Practical Application</i>	Методи включають інтерактивні (дискусії, кейс-методи, проблемне навчання), проєктно-орієнтовані та дослідницькі підходи до викладання історії та громадянської освіти. Методики охоплюють технології компетентнісного навчання, інтеграцію принципів Нової української школи, розвиток критичного мислення та громадянської свідомості. Використовуються цифрові технології (платформи Moodle, Zoom, Microsoft Teams), мультимедійні засоби, інтерактивні дошки та онлайн-ресурси для створення інклюзивного освітнього середовища в умовах тимчасової окупації / Methods include interactive (discussions, case studies, problem-based learning), project-oriented, and research-based approaches to teaching history and civic education. Methodologies cover competency-based learning technologies, integration of New Ukrainian School principles, and fostering critical thinking and civic consciousness. Digital technologies (Moodle, Zoom, Microsoft Teams platforms), multimedia tools, interactive whiteboards, and online resources are used to create an inclusive educational environment in the context of temporary occupation
<i>Інструменти та обладнання, які випускник повинен вміти використовувати у своїй професійній діяльності/</i> <i>Tools and Equipment That Graduates Must Be Able to Use in Their Professional Activities</i>	Випускник повинен уміти використовувати інтерактивні дошки, мультимедійні проєктори, комп'ютерну техніку та програмне забезпечення (Moodle, Zoom, Microsoft Teams) для організації навчального процесу. До інструментів належать цифрові освітні платформи, онлайн-ресурси бібліотеки БДПУ, бази даних (Scopus, WoS), а також спеціалізоване обладнання кабінетів освітніх технологій в історії, археології та краєзнавства. Випускник володіє навичками роботи з методичними матеріалами, медіацентром та інклюзивними засобами для забезпечення якісного викладання історії та громадянської освіти / Graduates must be proficient in using interactive whiteboards, multimedia projectors, computer equipment, and software (Moodle, Zoom, Microsoft Teams) to organize the learning process. Tools include digital educational platforms, online resources of the BSPU library, databases (Scopus, WoS), and specialized equipment in the cabinets of educational technologies in history, archaeology, and local studies. Graduates are skilled in working with methodological materials, media centers, and inclusive tools to ensure high-quality teaching of history and civic education

Цілі освітньої програми/ Objectives of the Educational Program	Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі освіти або у процесі навчання, що передбачає застосування історичних, громадянознавчих і педагогічних знань та методик і характеризується комплексністю та невизначеністю умов/ The ability to solve complex specialized tasks and practical problems in the field of education/pedagogy or during the learning process, which involves the application of historical, civic, and pedagogical knowledge and methodologies and is characterized by complexity and uncertainty of conditions.
Тип освітньої програми/ Type of Educational Program	Освітньо-професійна/ Educational-Professional
Тип диплому/ Type of Diploma	Одиничний/ Unitary
Найменування партнера за узгодженою спільною освітньою програмою/ Name of the Partner for the Agreed Joint Educational Program	Спільна освітня програма відсутня/ No joint educational program exists
Мови викладання/ Languages of Teaching	Українська/ Ukrainian
Обсяг освітньої програми/ Volume of the Educational Program	240 кредитів ЄКТС/ 240 ECTS credits
Форми здобуття освіти, розрахункові строки виконання ОП/ Forms of Education, Estimated Duration of the Educational Program	Денна, заочна 3 роки 10 місяців/ Full-time, part-time 3 years 10 months
Вимоги до освіти осіб, які можуть розпочати навчання за програмою/ Requirements for the Education of Persons Eligible to Start the Program	Повна загальна середня освіта, ступінь бакалавра (ОКР спеціаліста)/ Full Secondary Education, Bachelor's Degree (Educational and Qualification Level of a Specialist)
Додаткові вимоги та обмеження для міждисциплінарних освітніх програм/ Additional Requirements and Restrictions for	Додаткові вимоги та обмеження непередбачені/ No additional requirements or restrictions are envisaged

<i>Interdisciplinary Educational Programs</i>	
<i>Наявність акредитації/</i> <i>Availability of Accreditation</i>	Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти/ Акредитаційна комісія України Сертифікат про акредитацію НД № 0891954 від 09.10.2017 Діє до 01.07.2025 року / National Agency for Higher Education Quality Assurance / Accreditation Commission of Ukraine Certificate of Accreditation НД № 0891954 from 09.10.2017 Applies to 01.07.2025
<i>Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми /</i> <i>Internet address of the permanent description of the educational program</i>	http://bdpu.org.ua/opp/
2. Програмні компетентності / Program Competencies	
<i>Інтегральна компетентність (ІК)/</i> <i>Integral competence (IC)</i>	Здатність розв'язувати спеціалізовані задачі й практичні проблеми в галузі історії або у процесі навчання, здійснювати аналіз історичних явищ і подій, що передбачає застосування теорій та методів історичної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов / Ability to solve specialized problems and practical problems in the field of history or in the process of learning, to carry out an analysis of historical phenomena and events involving the application of theories and methods of historical science and characterized by complexity and uncertainty of conditions
<i>Загальні компетентності (ЗК) /</i> <i>General Competence (GC)</i>	<i>Вправність мислення</i> ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу і синтезу. ЗК 2. Здатність робити смислові узагальнення та висновки, виявляти в інформаційних даних і концептах хиби й вразливі місця, суперечності та неповноту аргументації. ЗК 3. Готовність до пізнання нового і неперервного навчання, до опанування нових знань та стратегій/способів мислення. ЗК 4. Здатність до безперервного та активного навчання, самоосвіти, постійного підвищення кваліфікації <i>Розвиненість рефлексії</i> ЗК 5. Здатність відрізняти суб'єктивні, спонтанні складові суджень від об'єктивних і аргументованих, вміти надавати перевагу останнім. ЗК 6. Критичність та самокритичність мислення. <i>Інтелектуальна комунікація</i> ЗК 7. Навички публічного мовлення, здатність ясно та виразно висловлюватися в процесі комунікації. ЗК 8. Здатність визначати, формулювати та розв'язувати проблеми, аналізувати соціально-значущі процеси та приймати обґрунтовані рішення

	ЗК 9. Здатність вдосконалювати власне навчання і виховання, включно з розробленням навчальних і дослідницьких навичок <i>Мовно-текстологічна здатність</i> ЗК 10. Аналіз та інтерпретація гуманітарного тексту: здатність виокремити та відтворити смислову структуру тексту, оцінити послідовність та валідність аргументації, виділити продуктивні ідеї. ЗК 11. Порівняння змісту різних текстів, пошук та узагальнення інформації з досліджуваної проблеми. ЗК 12. Навички написання аналітичних і публіцистичних гуманітарних текстів, реферування, створення систематизованих оглядів спеціальної літератури. Дотримання стандартів академічного оформлення тексту. ЗК 13. Здатність використовувати (усно і письмово) державну мову в усіх сферах суспільного життя, читати фахову літературу іноземною, зокрема англійською мовою. <i>Особиста ціннісно-вольова налаштованість</i> ЗК 14. Здатність створювати умови, які забезпечують функціонування інклюзивного освітнього середовища ЗК 15. Здатність розуміти світоглядні, правові, соціальні, економічні, культурно-історичні, духовно-моральні питання, що виходять за межі фахової спеціалізації, завдяки чому відповідально й ефективно діяти в різних суспільних контекстах, сприяючи позитивному розв'язанню нагальних проблем ЗК 16. Здатність виявляти повагу та цінувати українську національну культуру, багатоманітність і мультикультурність у суспільстві; здатність до вираження національної культурної ідентичності, творчого самовираження (культурна компетентність) ЗК 17. Здатність діяти в умовах загроз життю та здоров'ю, застосовуючи базові військові знання, навички самозахисту та домедичної допомоги для забезпечення особистої та колективної безпеки / <i>Excellence in thinking</i> GC 1. The ability to abstract thinking, analysis and synthesis. GC2. The ability to make semantic summaries and conclusions, to identify in the information data and concepts the flaws and vulnerabilities, contradictions and incompleteness of the argumentation. GC3. Readiness to learn new and continuous learning, to master new knowledge and strategies / ways of thinking. GC4. Ability to continuous and active training, self-education, continuous improvement of professional skills <i>Development of reflection</i> GC5. Ability to distinguish subjective, spontaneous components of judgments from objective and reasoned, be able to give preference to the latter. GC6. Criticism and self-criticism of thinking. <i>Intelligent communication</i> GC7. Skills of public broadcasting, the ability to express clearly and clearly in the process of communication. GC8. Ability to identify, formulate and solve problems, analyze socially significant processes and make informed decisions.
--	---

	GC9. Ability to improve their own education and training, including the development of teaching and research skills <i>Linguistic and textual ability</i> GC10. Analysis and interpretation of the humanitarian text: the ability to isolate and recreate the semantic structure of the text, to evaluate the sequence and validity of the argument, to highlight productive ideas. GC11. Comparison of the content of various texts, search and generalization of information on the problem under investigation. GC12. Skills of writing analytical and journalistic humanitarian texts, referencing, creation of systematic reviews of special literature. Adherence to academic writing standards. GC13. Ability to use (verbally and in writing) the state language in all spheres of public life, to read professional literature in foreign languages, in particular in English. <i>Personal value-volitional mood</i> GC14. Ability to create conditions that ensure the functioning of an inclusive educational environment GC15. The ability to understand the worldview, legal, social, economic, cultural-historical, spiritual and moral issues that go beyond the scope of professional specialization, which makes it possible to act responsibly and effectively in various social contexts, contributing to the positive resolution of pressing problems GC 16. Ability to show respect and appreciate the Ukrainian national culture, diversity and multiculturalism in society; ability to express national cultural identity, creative self-expression (cultural competence) GC 17. The ability to act in life- and health-threatening conditions, applying basic military knowledge, self-defense skills, and first aid to ensure personal and collective safety
<i>Фахові компетентності спеціальності (ФК)/</i> <i>Professional Competences (PC)</i>	ФК 1. Знання основ методики викладання історії в загальноосвітніх навчальних закладах ФК 2. Фахове володіння основами дидактики, педагогічною культурою, загальними принципами організації навчання та виховання ФК 3. Використовувати набуті психолого-педагогічні і методичні прийоми для викладання історичних та правових дисциплін в середніх навчальних закладах ФК 4. Критичне усвідомлення взаємозв'язку між фактами, подіями, явищами і процесами у минулому та сучасності. ФК 5. Здатність розвивати в студентів критичне мислення ФК 6. Критичне усвідомлення відмінностей в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах. ФК 7. Розуміння соціальних функцій історика, можливостей використання історії та зловживання історією. ФК 8. Здатність спілкуватися державною мовою, рідною мовою та однією з іноземних мов із використанням термінів і методик, прийнятих в фаховому середовищі. ФК 9. Знання, вміння і навички опрацювання наукових та інформаційних джерел й використання інформаційно-пошукових інструментів, таких як: бібліографічні довідники, путівники до архівних фондів, архівні описи та посилання на електронні ресурси. ФК 10. Здатність виявляти і опрацьовувати належним чином джерела інформації (бібліографії, документи, етнографічні

	матеріали, музейні експонати, археологічні артефакти і т. п.) для реалізації науково-дослідних проектів. ФК 11. Здатність ефективно використовувати наявні та створювати (за потреби) нові електронні (цифрові) ресурси ФК 12. Усвідомлення особливостей розвитку людства у дописемний період його історії та володіння базовими принципами і навичками дослідження даного періоду на емпіричному й теоретичному рівнях. ФК 13. Здатність використовувати у фаховій діяльності знання з гуманітарних дисциплін, вміння аналізувати, оцінювати і прогнозувати політичні, економічні, культурні й соціальні події та явища. ФК 14. Вміння коментувати, анотувати або редагувати тексти і документи відповідно до певних критеріїв; представити результати наукових досліджень в друкованій формі, проводити їх презентацію. ФК 15. Знати і володіти на фаховому рівні методами викладання історії та суміжних дисциплін у загальноосвітніх навчальних закладах різних типів. ФК 16. Здатність здійснювати відбір та прийняття на збереження артефактів і документів у відповідності до нормативів ФК 17 Здатність усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і систем у глобальному світі ФК 18 Здатність застосовувати різноманітні підходи до розв'язання проблем у педагогічній діяльності ФК 19 Здатність здійснювати інтегроване навчання здобувачів освіти ФК 20 Здатність добирати і використовувати сучасні й ефективні методики і технології навчання, виховання й розвитку здобувачів освіти ФК 21 Здатність здійснювати оцінювання результатів навчання здобувачів освіти / PC 1. Knowledge of the basics of teaching history in general education institutions PC2. Professional knowledge of the basics of didactics, pedagogical culture, general principles of organization of education and upbringing PC3. To use acquired psychological-pedagogical and methodical methods for teaching historical and legal disciplines in secondary schools PC4. Critical awareness of the relationship between facts, events, phenomena and processes in the past and present. PC 5. Ability to develop pupils' critical thinking PC6. Critical awareness of differences in historiographical views of different periods and in different contexts. PC7. Understanding of the social functions of the historian, the possibilities of using history and abuse of history. PC8. Ability to communicate in the state language, mother tongue and one of the foreign languages using the terms and techniques adopted in the professional environment. PC9. Knowledge, skills and abilities of working out of scientific and informational sources and use of information retrieval tools such as bibliographic guides, guides to archival funds, archive descriptions and links to electronic resources.
--	--

	PC10. Ability to identify and process the sources of information (bibliographies, documents, ethnographic materials, museum exhibits, archaeological artifacts, etc.) as appropriate for the implementation of research projects. PC11. Ability to effectively use existing and create (when necessary) new electronic (digital) resources. PC12. Awareness of the peculiarities of human development in the pre-emptive period of its history and the possession of the basic principles and skills of the study of this period at the empirical and theoretical levels. PC13. Ability to use knowledge in humanitarian disciplines in a professional activity, ability to analyze, evaluate and predict political, economic, cultural and social events and phenomena. PC14. Ability to comment, annotate or edit texts and documents according to certain criteria; present the results of scientific researches in printed form, hold their presentation. PC15. To know and possess at the professional level methods of teaching history and related disciplines in general educational institutions of different types. PC16. Ability to select and accept for preservation of artifacts and documents in accordance with the standards. PC 17. Ability to understand and appreciate the interdependence of people and systems in the global world. PC 18. Ability to apply a variety of approaches to solving problems in teaching PC 19 Ability to implement integrated learning for students. PC 20 Ability to select and use modern and effective teaching, upbringing, and development methods and technologies for students PC 21 Ability to assess the learning outcomes of students
3. Програмні результати навчання (ПР) / Program Learning Outcomes (PLO)	
ПРН 1. Знати основи методики викладання історії в загальноосвітніх навчальних закладах ПРН 2. Вміти використовувати набуті знання для вирішення завдань своєї професійної діяльності ПРН 3. Вміти викладати історію в середніх навчальних закладах ПРН 4. Демонструвати здатність до самонавчання і продовження професійного розвитку ПРН 5. Аналізувати найважливіші факти, події та процеси історичного минулого українського народу і людства загалом ПРН 6. Розуміти основні тенденції історичного розвитку в конкретні історичні періоди ПРН 7. Розвивати здатність відтворювати наукову хронологію, періодизацію і характеристики основних етапів вітчизняної та всесвітньої історії ПРН 8. Вміти знаходити необхідний фактичний матеріал для конкретного історичного дослідження ПРН 9. З'ясовувати взаємозв'язок між історичними подіями, явищами, процесами та демонструвати змістовні думки, обґрунтовані положення і висновки про них ПРН 10. Аналізувати інформацію та вміти інтерпретувати її з різноманітних джерел ПРН 11. Вміти обґрунтовувати вибір методики опрацювання речових джерел і текстів ПРН 12. Аналізувати відмінності в історіографічних поглядах різних періодів та у різних контекстах ПРН 13. Демонструвати навички професійного спілкування з використанням наукових термінів, прийнятих у фаховому середовищі ПРН 14. Аналізувати суспільні процеси в історії України у контексті європейської та світової історії	

ПРН 15. Вміти визначати взаємозалежності глобалізаційних процесів і міжнаціональних та міжетнічних відносин

ПРН 16. Аналізувати життя та діяльність конкретних людей у контексті їхньої історичної доби

ПРН 17. Розуміти проблему дослідження з використанням відповідних джерел і бібліографії, аналізуючи та надаючи критичну і розповідну форму отриманим знанням

ПРН 18. Використовувати досягнення інших гуманітарних наук для вирішення актуальних проблем історії та археології

ПРН 19. Аналізувати значення культурного спадку для розвитку людства в цілому та окремих спільнот

ПРН 20. Аналізувати діяльності осіб, спільнот та структур у конкретні історичні епохи

ПРН 21. Використовувати здобутки наукових шкіл при вирішенні актуальних проблем історії

ПРН 22. Демонструвати самостійність і відповідальність при виконанні функціональних обов'язків

ПРН 23. Вміти створювати умови для функціонування інклюзивного освітнього середовища під час викладання історії та громадянської освіти

ПРН 24. Вміти ефективно використовувати наявні та створювати нові цифрові ресурси для викладання історії та громадянської освіти

ПРН 25. Вміти добирати та використовувати сучасні методики і технології навчання для викладання історії та громадянської освіти

ПРН 26. Вміти розробляти та застосовувати інструменти оцінювання результатів навчання з історії та громадянської освіти

ПРН 27. Демонструвати навички застосування базових військових знань, прийомів самозахисту та домедичної допомоги для забезпечення особистої та колективної безпеки /

PLO 1. To know the basic methods of teaching history in general education institutions

PLO2. Use the acquired knowledge to solve problems of your professional activity

PLO3. To teach history in secondary schools

PLO4. Ability to self-study and continuing professional development

PLO5. Ability to memorize or reproduce the most important facts, events and processes of the historical past of the Ukrainian people and humanity as a whole

PLO6. Ability to determine the main trends of historical development in specific historical periods

PLO7. Ability to reproduce scientific chronology, periodization and characteristics of the main stages of national and world history

PLO8. Find the necessary factual material for a particular historical study

PLO9. Ability to find out the relationship between historical events, phenomena, processes and demonstrate meaningful thoughts, substantiated positions and conclusions about them

PLO10. The ability to interpret information from a variety of sources

PLO11. The ability to substantiate the choice of methodology for the processing of material sources and texts

PLO12. Ability to analyze differences in historiographical views of different periods and in different contexts

PLO13. Ability to demonstrate the skills of professional communication using scientific terms, adopted in the professional environment

PLO14. Ability to analyze social processes in the history of Ukraine in the context of European and world history

PLO15. Ability to determine the interdependence of globalization processes and interethnic and interethnic relations

PLO16. The ability to explore the lives and activities of specific people in the context of their historical time

PLO17. Ability to consider the problem of research using relevant sources and bibliography, analyzing and providing a critical and narrative form of the knowledge gained

PLO18. Ability to integrate the achievements of other humanities in solving current problems of history and archeology

PLO19. Ability to explain the value of cultural heritage for the development of mankind as a whole and individual communities

PLO20. Ability to draw conclusions about the results of activities of individuals, communities and structures in specific historical epochs

PLO21. Ability to compare achievements of scientific schools in solving current problems of history

PLO22. Demonstrate autonomy and responsibility in the performance of functional duties

PLO 23. Ability to create conditions for the functioning of an inclusive educational environment during the teaching of history and civic education.

PLO 24. Ability to effectively use existing and create new digital resources for teaching history and civic education.

PLO 25. Ability to select and use modern teaching methods and technologies for teaching history and civic education.

PLO 26. Ability to develop and apply tools for assessing learning outcomes in history and civic education.

PLO 27. Demonstrate skills in applying basic military knowledge, self-defense techniques, and first aid to ensure personal and collective safety

4. Теоретична частина базової загальновійськової підготовки (БЗВП)/

Theoretical Component of Basic General Military Training (BGMT)

БЗВП є елементом підготовки громадян до військової служби, як першої складової військового обов'язку громадян, визначеного статтею 1 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу». Базову підготовку проходять громадяни України чоловічої статі, які навчаються за денною або дуальною формою здобуття освіти. Теоретичну підготовку БЗВП проходять здобувачі вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти на другому році навчання. Здобувачі вищої освіти на основі освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра та освітнього ступеня молодшого бакалавра (на основі НРК5) проходять БЗВП на першому році навчання при вступі зі скороченим строком навчання або на другому році навчання при вступі без скорочення строку навчання. «Теоретична підготовка БЗВП» включається до індивідуальних планів здобувачів в обсязі 3 кредитів ЄКТС. Успішне проходження БЗВП (як теоретичної, так і практичної підготовки) звільняє здобувача вищої освіти від проходження базової військової служби відповідно до частини шостої статті 11 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу»/

BGMT is an element of preparing citizens for military service, as the first component of citizens' military duty, as defined by Article 1 of the Law of Ukraine "On Military Duty and Military Service." Basic training is undergone by male citizens of Ukraine studying in full-time or dual forms of education. The theoretical component of BGMT is taken by higher education students with a complete general secondary education in their second year of study. Higher education students with an educational-qualification level of junior specialist, an educational-professional degree of professional junior bachelor, or an educational degree of junior bachelor (based on NQF5) undergo BGMT in their first year of study if admitted with a shortened program duration, or in their second year if admitted without a shortened program duration. The "Theoretical Component of BGMT" is included in students' individual plans for 3 ECTS credits. Successful completion of BGMT (both theoretical and practical components) exempts higher education students from undergoing basic military service in accordance with Part 6 of Article 11 of the Law of Ukraine "On Military Duty and Military Service."

5.Форма атестації здобувачів вищої освіти/

Form of Certification for Higher Education Students

Атестація випускників освітньої програми Середня освіта (Історія та громадянська освіта) спеціальності А4.03 Історія та громадянська освіта проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи та комплексного кваліфікаційного іспиту та завершується видачою

документа встановленого зразка про присудження ступеня бакалавра, із присвоєнням кваліфікації: бакалавр освіти.

Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складної спеціалізованої задачі або практичні проблеми історії, що характеризується комплексністю і невизначеністю умов.

Кваліфікаційна робота повинна відповідати принципам академічної доброчесності, що регулюється «Положенням про виявлення та запобігання академічному плагіату у Бердянському державному педагогічному університеті» (наказ № 2/5.14 від 24.09.2020 р.).

/

Certification of graduates of the educational program “Secondary Education (History and Civic Education)” in the specialty A4.03 History and Civic Education is conducted in the form of defending a qualification work and a comprehensive qualification exam and culminates in the issuance of a standardized document awarding the bachelor’s degree with the qualification: Bachelor of Education.

The qualification work must involve solving a complex specialized task or practical problems in history, characterized by complexity and uncertainty of conditions.

The qualification work must adhere to the principles of academic integrity, regulated by the “Regulation on the Detection and Prevention of Academic Plagiarism at Berdyansk State Pedagogical University” (Order No. 2/5.14 dated 24.09.2020).

5. Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання /

Employability and Further Education Prospects of Graduates

*Придатність до
працевлаштування /*

Suitability for employment

Бакалавр може бути залучений до роботи в закладах освіти на посадах для заміщення спеціалістами з неповною вищою освітою типовими номенклатурами посад, зокрема для викладання історії та правознавства в закладах загальної середньої освіти, закладах професійної освіти.

Випускники бакалаври можуть займати посади (згідно з чинною Національного класифікатора України: Класифікатор професій (ДК 003:2010)):

2320 Вчитель закладу загальної середньої освіти

2320 Вчитель спеціалізованого закладу загальної середньої освіти

2321 Викладач закладу професійної (професійно-технічної) освіти

2351.1 Молодший науковий співробітник (методи навчання)

2351.2 Вихователь-методист

2359.2 Методист закладу позашкільної освіти

2359.2 Організатор позакласної та позашкільної виховної роботи з дітьми

2359.2 Педагог-організатор

3310 Культурорганізатор дитячих позашкільних закладів

3340 Вожатий /

A bachelor can be involved in working in educational institutions in positions to be filled by specialists with incomplete higher education in the typical nomenclature of positions, in particular for teaching history and jurisprudence in institutions of general secondary education, institutions of professional education.

Bachelor graduates can hold positions (according to the current National Classifier of Ukraine: Classifier of Professions (DK 003:2010)):

2320 Teacher of a general secondary education institution

	2320 Teacher of a specialized general secondary education institution 2321 Teacher of a professional (vocational and technical) education institution 2351.1 Junior researcher (learning methods) 2351.2 Methodist educator 2359.2 Methodist of an out-of-school education institution 2359.2 Organizer of extracurricular and extracurricular educational work with children 2359.2 Teacher-organizer 3310 Cultural organizer of children's after-school institutions 3340 Counselor
Подальше навчання / Further training	Можливе подальше продовження освіти за другим (магістерським) рівнем вищої освіти, за освітньо-науковим рівнем доктора філософії та набуття додаткових кваліфікацій у системі освіти дорослих. / It is possible to further continue education at the second (master's) level of higher education, at the educational and scientific level of a doctor of philosophy and acquire additional qualifications in the adult education system.
6. Процедура присвоєння професійної кваліфікації (у разі їх присвоєння)/ Procedure for Awarding Professional Qualifications (if applicable)	
Професійна кваліфікація «Вчитель-бакалавр з історії та громадянської освіти» присвоюється випускникам освітньо-професійної програми «Середня освіта (історія та громадянська освіта)» за умови успішного виконання вимог програми та проходження підсумкової атестації. Підсумкова атестація складається з двох етапів: 1) Кваліфікаційний екзамєн. Іспит складається з теоретичної та практичної частин, що дозволяють оцінити предметні, методичні та практичні компетентності здобувача першого рівня вищої освіти. Теоретична частина полягає в теоретичному аналізі питань, які включають проблеми історії України та громадянської освіти, історіографії та джерелознавства. Практична частина полягає в перевірці знань методики викладання історії чи громадянської освіти. Випускник повинен розробити план-конспект уроку з історії або громадянської освіти та презентувати фрагмент уроку (10–15 хвилин) перед атестаційною комісією. Завдання оцінює здатність застосовувати сучасні методики навчання (зокрема проєктне навчання, цифрові ресурси), створювати інклюзивне освітнє середовище та розробляти інструменти оцінювання результатів навчання. 2) Захист кваліфікаційної роботи. Випускник презентує кваліфікаційну роботу бакалавра, яка демонструє здатність проводити наукове дослідження з історичної та громадянсько-історичної проблематики. Оцінювання здійснюється атестаційною комісією на основі критеріїв: глибина дослідження, обґрунтованість висновків, практична спрямованість, дотримання академічної доброчесності. Захист проводиться у формі відкритої презентації з подальшим обговоренням. Успішне проходження обох етапів атестації підтверджує відповідність випускника вимогам професійної кваліфікації «Вчитель. Бакалавр з історії та громадянської освіти» та дозволяє її присвоєнню / The professional qualification "Teacher. Bachelor of History and Civic Education" is awarded to graduates of the educational-professional program "Secondary Education (History and Civic Education)" upon successful fulfillment of the program requirements and completion of the final attestation. The final attestation consists of two stages: 1) Qualification Exam	

The exam comprises theoretical and practical components designed to assess the subject-specific, methodological, and practical competencies of a first-cycle higher education graduate.

Theoretical Component: Involves a theoretical analysis of questions covering issues related to the history of Ukraine and civic education, historiography, and source studies.

Practical Component: Focuses on evaluating knowledge of teaching methodologies for history or civic education. The graduate must develop a lesson plan for a history or civic education lesson and present a lesson fragment (10–15 minutes) to the attestation commission. The task assesses the ability to apply modern teaching methodologies (including project-based learning and digital resources), create an inclusive educational environment, and develop tools for assessing learning outcomes.

2) Defense of the Qualification Work

The graduate presents a bachelor's qualification work that demonstrates the ability to conduct scientific research on historical and civic education issues.

Evaluation is conducted by the attestation commission based on the following criteria: depth of research, validity of conclusions, practical relevance, and adherence to academic integrity.

The defense is conducted in the form of an open presentation followed by a discussion.

Successful completion of both stages of the attestation confirms the graduate's compliance with the requirements for the professional qualification "Teacher. Bachelor of History and Civic Education" and allows the qualification to be awarded.

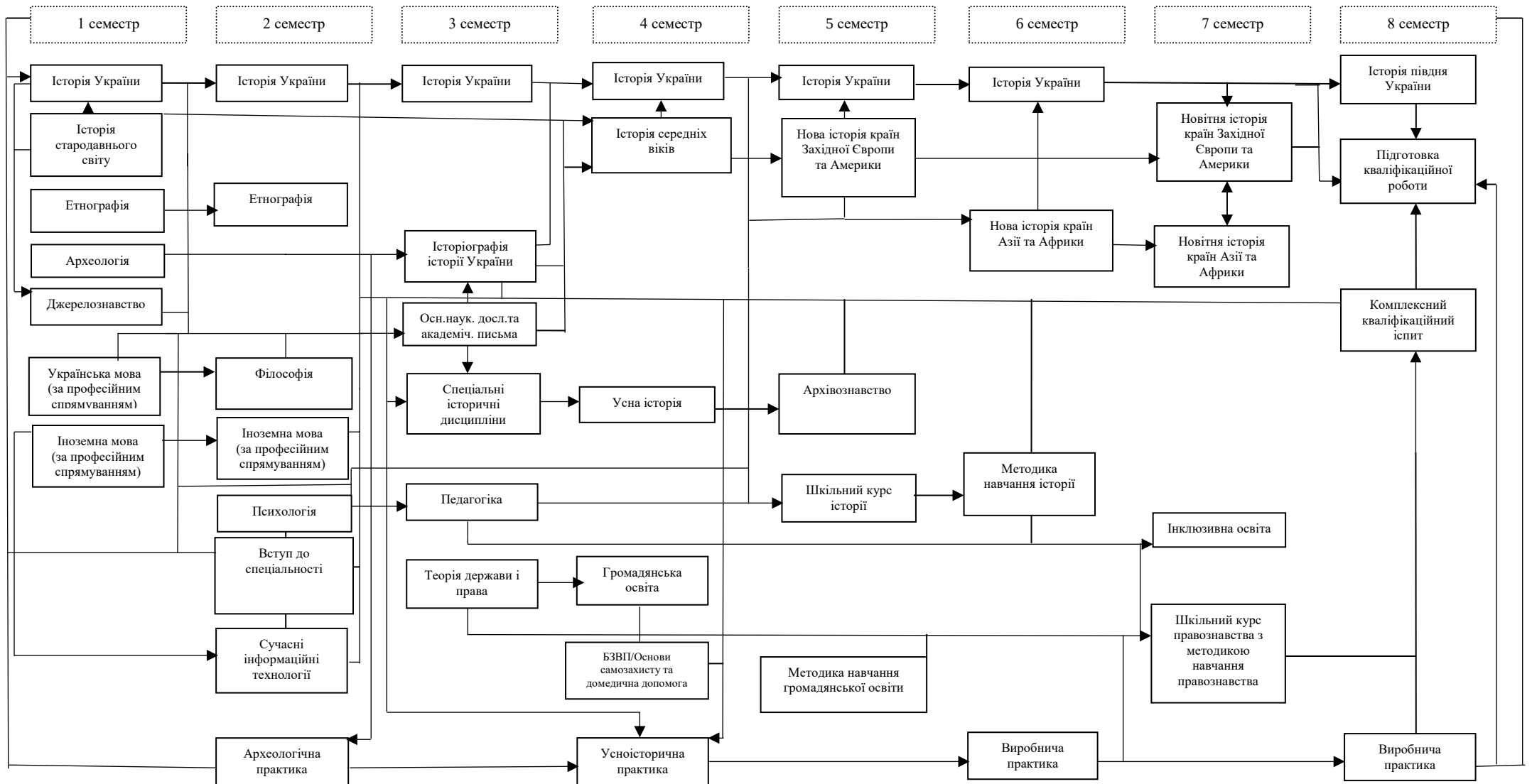
2. Перелік компонент освітньо-професійної програми та їх логічна послідовність

2.1. Перелік компонент ОП

Код н/д	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові роботи, практики, кваліфікаційні роботи)	кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти ОП			
ОК 1.	Іноземна мова	6	Залік, екзамен
ОК 2.	Українська мова (за професійним спрямуванням)	3	Екзамен
ОК 3.	Сучасні інформаційні технології	4	Залік
ОК 4.	Філософія	3	Екзамен
ОК 5.	Історія української культури	3	Екзамен
ОК 6.	БЗВП/Основи самозахисту та домедична допомога	3	Залік
ОК 7.	Історія України	25	Залік, екзамен, курсова робота
ОК 8.	Археологія	3	Залік
ОК 9.	Історія стародавнього світу	8	Екзамен
ОК 10.	Джерелознавство	3	Екзамен
ОК 11.	Етнографія	8	Екзамен, залік
ОК 12.	Вступ до спеціальності	3	Залік
ОК 13.	Психологія	6	Екзамен
ОК 14.	Педагогіка	6	Екзамен
ОК 15.	Основи наукових досліджень та академічного письма	3	Залік
ОК 16.	Історіографія історії України	3	Екзамен
ОК 17.	Спеціальні історичні дисципліни	3	Екзамен
ОК 18.	Теорія держави і права	3	Екзамен
ОК 19.	Історія середніх віків	6	Екзамен
ОК 20.	Усна історія	4	Залік
ОК 21.	Громадянська освіта	3	Екзамен

ОК 22.	Нова історія країн Західної Європи та Америки	6	Екзамен
ОК 23.	Архівознавство	3	Екзамен
ОК 24.	Методика навчання громадянської освіти	3	Екзамен
ОК 25.	Шкільний курс історії	3	Залік
ОК 26.	Нова історія країн Азії та Африки	5	Екзамен
ОК 27.	Методика навчання історії	6	Екзамен, курсова робота
ОК 28.	Інклюзивна освіта	3	Залік
ОК 29.	Новітня історія країн Західної Європи та Америки	5	Екзамен, курсова робота
ОК 30.	Новітня історія країн Азії та Африки	4	Екзамен
ОК 31.	Шкільний курс правознавства з методикою навчання правознавства	3	Залік
ОК 32.	Історія півдня України	6	Екзамен
ОК 33.	Археологічна практика	3	Залік
ОК 34.	Усноісторична практика	6	Залік
ОК 35.	Виробнича практика	6	Залік
ОК 36.	Виробнича практика	9	Залік
Загальний обсяг обов'язкових компонент		180	
Вибіркові компоненти ОП			
<i>Дисципліни за вибором здобувачів вищої освіти</i>			
ВК 1.	Дисципліна 1	5	Залік
ВК 2.	Дисципліна 2	5	Залік
ВК 3.	Дисципліна 3	5	Залік
ВК 4.	Дисципліна 4	5	Залік
ВК 5.	Дисципліна 5	5	Залік
ВК 6.	Дисципліна 6	5	Залік
ВК 7.	Дисципліна 7	5	Залік
ВК 8.	Дисципліна 8	5	Залік
ВК 9.	Дисципліна 9	5	Залік
ВК 10.	Дисципліна 10	5	Залік
ВК 11.	Дисципліна 11	5	Залік
ВК 12.	Дисципліна 12	5	Залік
Загальний обсяг вибірових компонент		60	
Загальний обсяг освітньої програми		240	

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

3. Матриця відповідності програмних компетентностей компонентам освітньої програми

	OK 1	OK 2	OK 3	OK 4	OK 5	OK 6	OK 7	OK 8	OK 9	OK 10	OK 11	OK 12	OK 13	OK 14	OK 15	OK 16	OK 17	OK 18	OK 19	OK 20	OK 21	OK 22	OK 23	OK 24	OK 25	OK 26	OK 27	OK 28	OK 29	OK 30	OK 31	OK 32	OK 33	OK 34	OK 35	OK 36		
ЗК 1				+									+								+		+	+														
ЗК 2							+													+				+														
ЗК 3	+		+											+							+			+				+										
ЗК 4	+													+											+													
ЗК 5							+													+	+			+											+			
ЗК 6				+			+		+				+				+		+	+	+			+	+										+			
ЗК 7	+	+																	+		+			+														
ЗК 8																					+				+													
ЗК 9														+																								
ЗК 10							+																+															
ЗК 11															+								+															
ЗК 12							+		+						+				+				+															
ЗК 13	+																																					
ЗК 14						+					+		+					+			+				+			+	+						+	+		
ЗК 15					+	+	+				+		+								+			+	+													
ЗК 16					+		+				+										+			+	+								+					
ЗК 17						+																																
ФК 1												+															+									+	+	
ФК 2												+		+																						+	+	
ФК 3																										+										+	+	
ФК 4							+		+										+	+	+	+		+		+			+				+			+	+	
ФК 5							+		+					+					+	+	+			+			+			+					+	+	+	
ФК 6									+							+			+						+											+	+	
ФК 7							+									+					+			+											+			
ФК 8	+	+																							+													
ФК 9								+	+	+									+				+	+							+							
ФК 10								+	+		+									+			+	+									+		+			
ФК 11			+																				+	+			+									+	+	
ФК 12									+										+				+	+									+					
ФК 13							+														+	+		+		+			+	+								
ФК 14																				+				+		+												
ФК 15																								+	+		+				+					+	+	
ФК 16																		+					+			+												
ФК 17				+									+	+							+																	
ФК 18			+										+	+											+			+	+									
ФК 19																									+			+	+								+	+

5. Вимоги до наявності системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти

У Бердянському державному педагогічному університеті функціонує внутрішня система забезпечення якості вищої освіти, яка ґрунтується на Стандартах і рекомендаціях щодо забезпечення якості в Європейському освітньому просторі вищої освіти (ESG 2015) і включає:

- 1) політику забезпечення якості;
- 2) розробку та затвердження програм;
- 3) студентоцентроване навчання, викладання та оцінювання;
- 4) зарахування, досягнення, визнання та атестацію здобувачів вищої освіти;
- 5) викладацький склад, який відповідає кваліфікаційним вимогам;
- 6) навчальні ресурси та підтримку здобувачів вищої освіти;
- 7) інформаційний менеджмент;
- 8) публічну інформацію;
- 9) поточний моніторинг і періодичний перегляд програм;
- 10) циклічне зовнішнє забезпечення якості.

Система внутрішнього забезпечення якості за поданням Бердянського державного педагогічного університету оцінюється НАЗЯВО або акредитованими ним незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти на предмет її відповідності вимогам до системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються НАЗЯВО, та міжнародним стандартам і рекомендаціям щодо забезпечення якості вищої освіти.